

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, इरिगेसन उपसमूह अधिकृत नबौ तहको खुला र
अन्तर प्रदेश प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका
पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ – लिखित परीक्षा

भाग २ – अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न सख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	१०	१०×५=५०	छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

द्रष्टव्य :

- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरु नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानका उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
 - पहिलो भागमा समस्याका पहिचान ।
 - दोस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
 - तेस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि सुझाव ।
 - चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाका मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेका सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति: २०७८।०२।२६ गते देखि ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, इरिगेसन उपसमूह अधिकृत नबौ तहको खुला र
अन्तर प्रदेश प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका
पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क — ५०

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.३ नेपालका वर्तमान संविधान
 - १.४ संघ, प्रदेश र स्थानीयतह बीचको अन्तरसम्बन्ध तथा समन्वय
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
 - २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
 - २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
३. व्यवस्थापन
 - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
 - ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
 - ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
४. विकासका आयामहरू
 - ४.१ विकास प्रशासनका अवधारणा
 - ४.२ विकासमा जनसहभागिता
 - ४.३ आवधिक योजना
 - ४.४ दिगा विकास
 - ४.५ विकेन्द्रीकरण
 - ४.६ गरीबी निवारण
 - ४.७ सुशासन
 - ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
 - ४.९ जनसंख्या र बसाँईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
 - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
 - ५.७ निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन चक्र र निर्वाचन व्यवस्थापन
६. नेपाली समाज र यस्का बनोट
 - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू।

- समाप्त -

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, इरिगेसन उपसमूह अधिकृत नबौ तहको खुला र
अन्तर प्रदेश प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका
पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

अंक:- ५०

१. जलश्रोत सम्बन्धी
 - १.१ जलश्रोत ऐन, २०४९
 - १.२ जलश्रोत नियमावली, २०५०
 - १.३ National water Resources strategy, 2002
 - १.४ National Water Plan (Irrigation Sector), 2005
२. सिंचाई सम्बन्धी
 - २.१ सिंचाई नीति, २०६०
 - २.२ सिंचाई नियमावली, २०५६
 - २.३ सिंचाई विकास सम्बन्धी चुनौतीहरु
 - २.४ मर्मत संभार तथा संचालन नीति निर्देशनहरु
 - २.५ निजी क्षेत्रको सहभागिता सम्बन्धी अवधारणा
 - २.६ सिंचाई विभागका सांगठनिक विश्लेषण तथा सुधारका सम्भावनाहरु
 - २.७ Agriculture Perspective Plan, 1995
 - २.८ चालू आवधिक योजना
 - २.९ Irrigation Master Plan, 1990
 - २.१० सिंचाई विभागका कार्यविधि, २०६१
३. वातावरण सम्बन्धी
 - ३.१ वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४
४. विविध
 - ४.१ प्रदेश निजामती सेव ऐन, २०७७, प्रदेश नं.२
 - ४.२ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
 - ४.३ नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा (गठन समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति सम्बन्धी) नियमावली, २०५१
 - ४.४ नेपाल इन्जिनियरिङ्ग परिषद ऐन, २०५५
 - ४.५ आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ र आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४
 - ४.६ सार्वजनिक खरीद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरीद नियमावली, २०६४
 - ४.७ जग्गा प्राप्ती ऐन, २०३४
 - ४.८ विकास समिति ऐन, २०१३
 - ४.९ स्थानिय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६
 - ४.१० पुनर्वास नीति
 - ४.११ सार्वजनिक निर्माण सम्बन्धी निर्देशिका, २०५८
 - ४.१२ इन्जिनियरिङ्ग सेवा सँग सम्बन्धित प्रदेश नं.२ का ऐन, नियमावली र निर्देशिकाहरु

- समाप्त

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, इरिगेसन उपसमूह अधिकृत नबौ तहको खुला र
अन्तर प्रदेश प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका
पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय

पूर्णाङ्क:- १००

1. Introduction
 - 1.1 Irrigation development in Nepal
 - 1.2 Irrigation project planning including multipurpose projects
 - 1.3 Participatory approach in irrigation development
 - 1.4 Feasibility studies and investigations
 - 1.5 Water Resources Potential and Perspective
 - 1.6 Province No.2, Irrigation development Infrastructure and Statistics
2. Irrigation Design
 - 2.1 Irrigation water requirement
 - 2.2 Water availability and water balance
 - 2.3 Design and design considerations of irrigation system – head works, canals, cross drainage works, water regulating structures, Farm drainage and drainage structures, specific features in designing irrigation systems in hills and mountains
 - 2.4 Environmental issues in irrigation design, policy provisions for Initial Environmental Examination and Environmental Impact Assessment;
3. Ground water Development
 - 3.1 Overview of ground water potential in Nepal
 - 3.2 Ground water exploration
 - 3.3 Design of water wells – deep, shallow and other low cost techniques
 - 3.4 Well construction and development
 - 3.5 Conjunctive use
4. Water Induced Disaster
 - 4.1 Types of Water Induced disasters and Vulnerability
 - 4.2 Floods, causes of occurrence, and mitigation measures
 - 4.3 Prevention measures for water induced disaster
 - 4.4 Inundation Problem in Nepal
5. River Engineering
 - 5.1 River and flood plain management
 - 5.2 River Hydraulic and sediments transports
 - 5.3 River channel improvement and flood control design planning
 - 5.4 Design of flood control works viz longitudinal and transverse dikes, bed bars, cut-offs etc.
6. Construction of Irrigation Projects
 - 6.1 Methods and construction technology
 - 6.2 Contract management and quality aspects of construction
 - 6.3 Environmental protection issues in developing irrigation systems
 - 6.4 Participatory approach in the construction of irrigation projects
 - 6.5 Quality control and assurances

7. Irrigation Management and Sustainability

- 7.1 General concepts of irrigation management
- 7.2 System operation and maintenance
- 7.3 Operation / regulation of head works
- 7.4 Types of irrigation systems with respect to their management & their performance
- 7.5 Participatory irrigation management and stakeholders involvement
- 7.6 Joint management concept and sustainability issues
- 7.7 Irrigation Management transfer, process and outcomes of management transfer
- 7.8 Private sector management of irrigation

8. Economics, Resource Mobilization and Administration

- 8.1 Economics of irrigation
- 8.2 Resource Mobilization in Irrigation Sector
- 8.3 Economic analysis of irrigation projects
- 8.4 Institutional strengthening
- 8.5 Contract Dispute resolution

9. Implementation and Policy Issues

- 9.1 National Policies and effectiveness in implementation
- 9.2 Involvement of NGOs in Irrigation
- 9.3 Development of Non-conventional irrigation systems
- 9.4 Integrated approach of crop water management
